RUCH TURYSTYCZNY W ŁODZI W 2010 ROKU

Turyści zagraniczni rejestrowani w bazie noclegowej Łodzi w 2010 roku

1A. świat

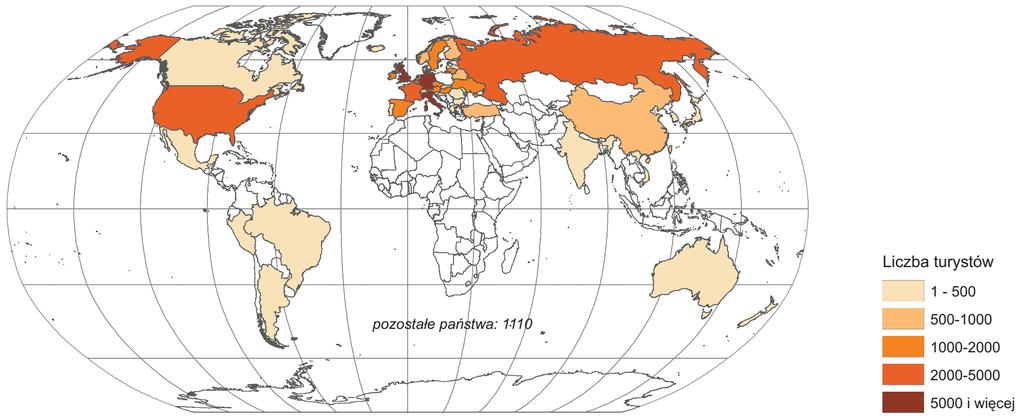

1B. Europa

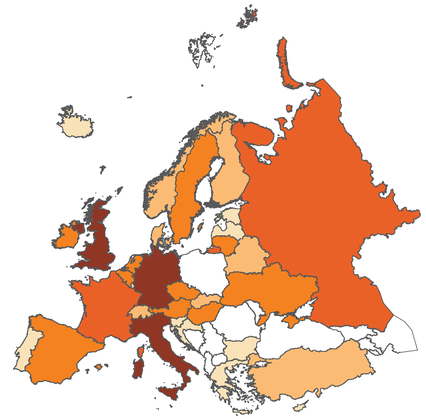

2. Krajowi turyści i odwiedzający jednodniowi w 2010 roku

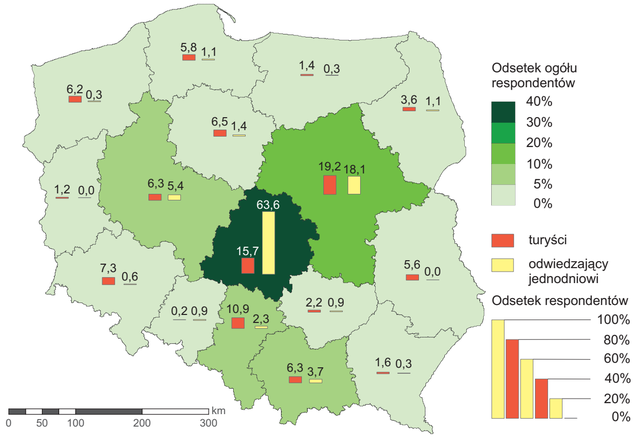

3. Liczba turystów i udzielonych noclegów w rejestrowanych obiektach noclegowych Łodzi latach 2001-2010

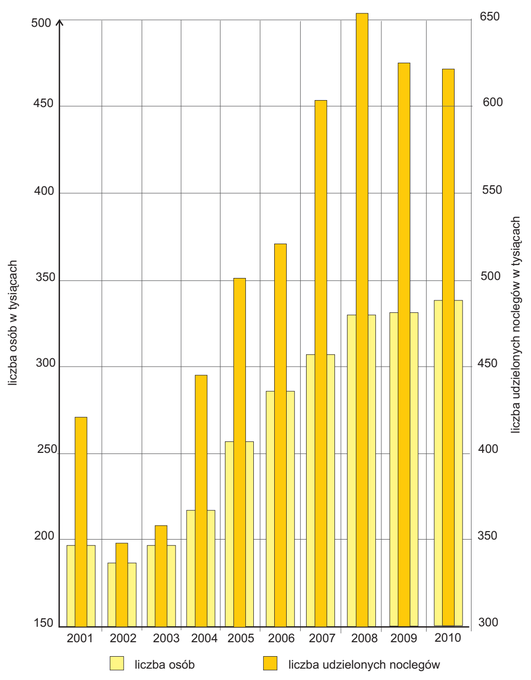

4. Sezonowość ruchu turystycznego w Łodzi w latach 2009-2010

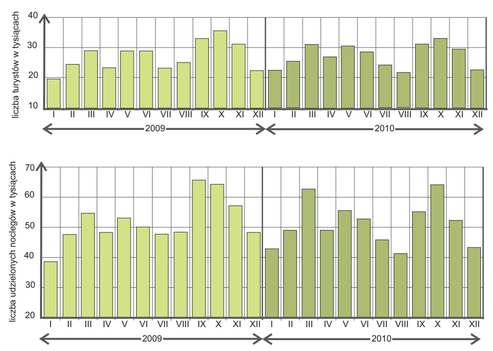

6. Sylwetka odwiedzającego krajowego (a) i zagranicznego (b) w 2009 i 2010 roku

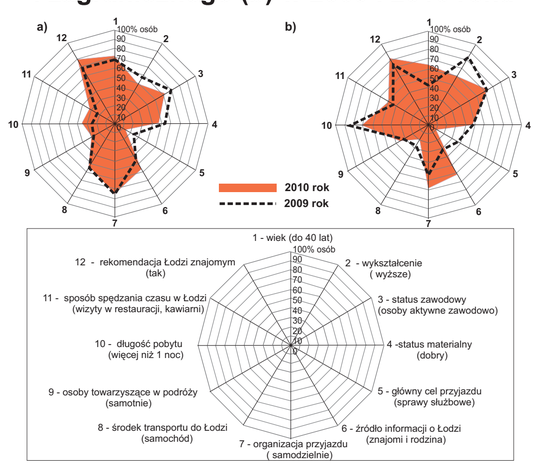

Ruch turystyczny w przestrzeni Łodzi w 2010 roku

5A. Goście krajowi

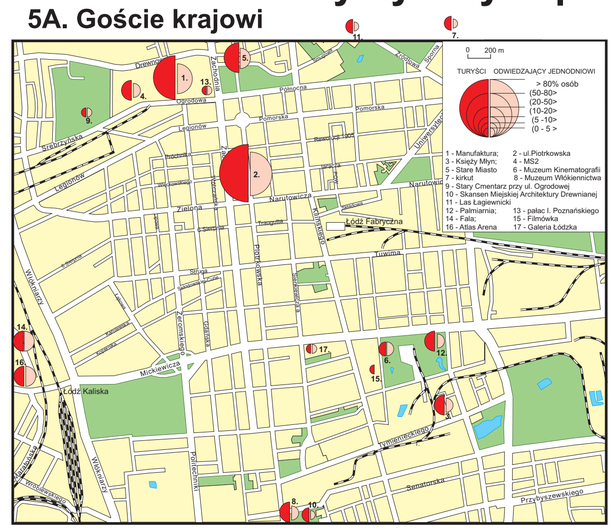

5B. Goście zagraniczni

7. Główne cele przyjazdu do Łodzi w 2009 i 2010 roku

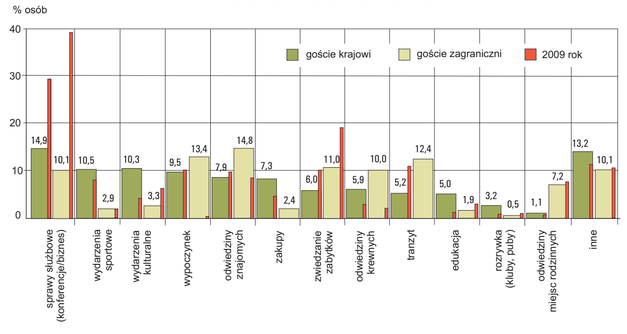

8. Sposoby spędzania czasu w trakcie pobytu w Łodzi w 2009 i 2010 roku

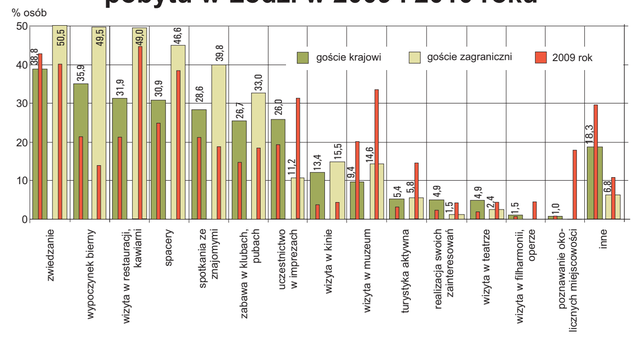

Joanna Kowalczyk-Anioł

ATLAS MIASTA ŁODZI

Plansza: Ruch turystyczny w Łodzi w 2010 roku

Joanna Kowalczyk-Anioł

Głównym celem opracowania jest prezentacja kartograficzna i statystyczna wielkości oraz struktury ruchu turystycznego w Łodzi w 2010 roku. Cel dodatkowy stanowi odniesienie wyników do sytuacji z roku 2000 zaprezentowanej na planszy XL Atlasu miasta Łodzi oraz pokazanie zmian skali ruchu turystycznego (liczby turystów i udzielonych noclegów) w latach 2001-2010 i sezonowości badanego zjawiska w latach 2009-2010.

Materiały źródłowe

Materiały źródłowe opracowania stanowią dane pochodzące z tablic zbiorczych sporządzonych przez Urząd Statystyczny (US) w Łodzi na bazie bieżącej sprawozdawczości statystycznej prowadzonej na formularzu kt-1 za 2010 rok oraz dane zgromadzone podczas badań ankietowych ruchu turystycznego w Łodzi w 2010 roku prowadzonych dla Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Łódzkiego (ROT WŁ) przez zespół pod kierownictwem B. Włodarczyka i w 2009 roku pod kierownictwem S. Liszewskiego. Punktem wyjścia dla analiz porównawczych jest plansza XL Atlasu miasta Łodzi z 2002 roku autorstwa A. Matczaka.

Udostępnione przez Urząd Statystyczny w Łodzi dane oraz materiały publikowane przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) są podstawą opracowania kartogramów 1A i 1B oraz wykresów 3 i 4. Źródła te odpowiadają podstawowym standardom jakości statystyki publicznej, a także dają możliwość porównania stanu w roku 2010 do sytuacji przedstawionej przez A. Matczaka w 2000 roku.

Dla kartogramów 2 i 5 (A i B) oraz wykresów 6,7,8 materiał źródłowy stanowią publikowane i niepublikowane wyniki badań ankietowych przeprowadzonych dla ROT WŁ. Badania te przeprowadzono za pośrednictwem wyszkolonych ankieterów w terminie V-XII 2010 roku wśród uczestników ruchu turystycznego (do których należą, zgodnie z obowiązującą terminologią UNWTO, odwiedzający jednodniowi i turyści). Wykorzystaną metodą badawczą było badanie kwestionariuszowe przeprowadzone w technice standaryzowanego wywiadu bezpośredniego realizowanego w wybranych (przez zespół ekspercki) do badań miejscach recepcji turystycznej oraz obiektach noclegowych Łodzi. Po weryfikacji uzyskanego materiału, w analizie uwzględniono 1114 kwestionariuszy. Wielkość próby badawczej wyznaczono przyjmując, że minimalna wielkość próby dla populacji nieskończenie wielkich, przy założeniu określonego rzędu precyzji wyników (szacunkowy błąd próby – 3%, a współczynnik ufności 0,95), powinna wynosić 1100 – (Szafrańska 2011). Respondentami były osoby pełnoletnie, które przybyły do Łodzi w celu innym niż podjęcie pracy zarobkowej lub nauki na czas krótszy niż rok (nazywane zgodnie z UNWTO *odwiedzającymi*). Były to zarówno osoby, które nocowały (*turyści* – 64%), jak i te, które spędziły w Łodzi mniej niż jeden dzień (*odwiedzający jednodniowi* – 36%). Opisane badania stanowią wiarygodną podstawę do charakterystyki pochodzenia geograficznego (kartodiagram 2), społeczno-demograficznego (wykres 6) oraz do przedstawienia celów przyjazdu (wykres 7) i sposobów spędzania czasu w mieście (wykres 8). Umożliwiły również pokazanie miejsc odwiedzanych przez respondentów w Łodzi (Ruch turystyczny w przestrzeni Łodzi w 2010 roku – kartodiagramy 5A i 5B).

Wyniki

W 2010 roku wielkość rejestrowanego ruchu turystycznego w obiektach noclegowych Łodzi w stosunku do roku 2000 zwiększyła się o 136,1 tys. (odpowiednio ze 198 tys. turystów do 334,1 tys.). Wzrost ten odnotowano szczególnie (o 118,2 tys.) wśród turystów krajowych (ze 158,6 tys. do 276,8 tys.), podczas gdy wielkość rejestrowanego ruchu z zagranicy zwiększyła się o 18 tys. (z 39,3 tys. do 57,3 tys.). Średnia liczba udzielonych noclegów w 2010 roku wyniosła 2,2 dla turystów zagranicznych i 1,8 dla turystów krajowych.

Analizując zmiany wielkości rejestrowanego ruchu turystycznego w poszczególnych latach omawianej dekady można zauważyć trend wzrostu od 2003 roku (wykres 3). W latach 2001 i 2002 odnotowano najniższy indeks dynamiki (porównując rok poprzedni z następnym, gdzie rok poprzedzający = 1, indeks poniżej 1 oznacza spadek, powyżej – wzrost), wynoszący 0,96 i 0,91 – wartości bezwzględne osiągnęły minimum w 2002 roku, kształtując się na poziomie 174,6 tys. udzielonych noclegów. Rok 2004 charakteryzował najwyższy indeks wynoszący 1,19, natomiast kolejne lata przyniosły powolny wzrost z indeksem kształtującym się między 1,0 a 1,13. Indeks dla okresu 2000–2010 wyniósł 1,68. Nieznacznie większa dynamika zmian dotyczyła liczby udzielonych noclegów (wykres 3). W 2000 roku w rejestrowanych łódzkich obiektach zrealizowano 434,5 tys. noclegów. W 2010 roku wartość ta wyniosła ponad 619,4 tys. (wzrost o 184,9 tys., indeks – 1,42). Widać jednak pewne wahania na przestrzeni analizowanej dekady. Najniższy indeks dotyczył 2002 roku – 0,83 (348,2 tys. udzielonych noclegów), następnie w latach 2003-2008 indeksy oscylowały w przedziale 1,04-1,21, przynosząc coroczny powolny wzrost do wartości 651,9 tys., by w 2009 i 2010 roku nieznacznie spaść (odpowiednio 0,96 i 0,99) do 619,4 tys. zrealizowanych noclegów.

Porównując strukturę wykorzystania bazy noclegowej w 2000 (Matczak 2000) i 2010 roku widać wyraźnie, że dominujący udział w obsłudze ruchu turystycznego umocniły rosnąc od 77 do 86,5% obiekty hotelowe, w których prawie 1/5 stanowili turyści zagraniczni – tab.1. Wprawdzie w 2010 roku spadł (z 12 do 9%) udział obiektów z grupy: domy wycieczkowe (w ogóle nie notowane) i schroniska młodzieżowe, jednak nominalnie przyjęły one o 7 tys. większą liczbę turystów (z 24,5 do 31,5 tys.). Postępujący spadek znaczenia od końca lat 70. XX wieku związany m.in. ze zmianami preferencji noclegowych dotyczył kempingów, pól namiotowych i zespołów domków turystycznych, z których w 2010 roku skorzystało 2,8 tys. osób (w tym zaledwie 0,2 tys. gości zagranicznych), co stanowiło niecały 1% nocujących w bazie rejestrowanej Łodzi. Pozostałe obiekty turystyczne miały około 3-procentowy udział (spadek z 7% w 2000 r.), przyjmując odpowiednio 9,6 tys. gości krajowych i 1,1 tys. gości zagranicznych.

Tab.1. Wykorzystanie bazy noclegowej w 2000 i 2010 r.

Obiekty noclegowe	Liczba gości			Liczba udzielonych noclegów	
	ogółem		zagranicznych		
	w tys.				
	2000	**2010**	**2010**	**2000**	**2010**
Hotele, motele, pensjonaty	153,8	289,1	54,5	289,7	499,9
Domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, hostele	24,5	31,5	1,5	91,8	90,3
Kempingi, pola namiotowe i zespoły domków turystycznych	5,4	2,8	0,2	8,3	3,7
Pozostałe obiekty turystyczne, szkoleniowe i wypoczynkowe	14,3	10,7	1,1	29,2	25,4
ogółem:	198	334,1	57,3	434,5	619,3

Źródło: dane A. Matczak (2000), GUS

Analizując rozkład rejestrowanego ruchu turystycznego w poszczególnych miesiącach lat 2009 i 2010 można określić jego sezonowość. W Łodzi minima (tzw. martwe sezony) występują niezmiennie na przełomie lat (miesiące zimowe) oraz w okresie wakacyjnym. Dotyczy to zarówno liczby osób zarejestrowanych w obiektach zakwaterowania zbiorowego, jak i liczby udzielonych noclegów (wykres 4).

Pod względem zasięgu przestrzennego rejestrowany ruch turystyczny w Łodzi w 2010 roku obejmuje cały świat (łącznie zidentyfikowano gości z 49 krajów, a z innych nieokreślonych pochodzi 1,1 tys. osób, tj. 1,9%). Wśród gości zagranicznych tak jak w 2000 roku, przeważają mieszkańcy krajów europejskich (86,8%), szczególnie Niemiec (11,2 tys. – 19,6% ogółu turystów z zagranicy), Wielkiej Brytanii (5,7 tys. – 10%) i Włoch (5,2 tys. – 9,1%) – mapa 1. Z krajów ościennych pochodziło 19,5 tys., tj. 34% osób, podczas gdy w 2000 roku 58% turystów). Udział gości z Azji (głównie Izraela, Chin i Turcji) wyniósł 7,5%, natomiast z Ameryki Północnej 4,2%, z której tylko USA generowały 3,5% gości zagranicznych Łodzi. Turyści pochodzący z pozostałych kontynentów stanowili 1,7%.

Analizując miejsca zamieszkania krajowych turystów i odwiedzających jednodniowych (mapa 2) można dostrzec, że obszarem generującym największy ruch turystyczny do Łodzi jest województwo łódzkie (35,6%). Z regionu łódzkiego pochodziła większość odwiedzających jednodniowych (64%), natomiast z województwa mazowieckiego największy udział osób nocujących w Łodzi, czyli turystów (19,2%) i prawie 1/5 odwiedzających jednodniowych. Od 5 do 10% gości pochodziła z województwa śląskiego, wielkopolskiego, małopolskiego i dolnośląskiego. Mieszkańcy pozostałych województw, zwłaszcza województw wschodnich, mieli niewielki udział – stanowili około 1/5 gości krajowych. Ponad 90% gości krajowych i 99% zagranicznych stanowili mieszkańcy miast, natomiast wśród przyjeżdżających do Łodzi mieszkańców wsi 2/3 to odwiedzający jednodniowi.

Jak zauważył A. Matczak (2002) ruch turystyczny w przestrzeni miejskiej Łodzi rozkłada się bardzo nierównomiernie. Wyniki badań ankietowych w zakresie miejsc odwiedzanych z 2010 roku pokazują, że największa koncentracja nadal dotyczy centrum. Zdecydowanie najczęściej odwiedzana była ulica Piotrkowska (87% turystów i 54% odwiedzających jednodniowych z Polski oraz 85% turystów z zagranicy) i centrum Manufaktura (72% krajowych turystów i 50% odwiedzających jednodniowych oraz 76% turystów zagranicznych) – kartodiagram 5A i 5B. Mniej popularne były pozostałe obiekty, wśród nich nowe obiekty rekreacyjne – kompleks basenowy Fala (12% turystów zagranicznych; 20% turystów i 12% krajowych odwiedzających jednodniowych) oraz hala widowiskowo-sportowa Atlas Arena (16% goście krajowi, 9% zagraniczni) czy obiekty związane z walorami przyrodniczymi: Palmiarnia i Las Łagiewnicki – kartodiagramy 5A i 5B. Goście zagraniczni częściej niż krajowi odwiedzali łódzkie zabytki – Stare Miasto (32% goście zagraniczni, 22% – krajowi, w tym 30% turyści, a 12% odwiedzający jednodniowi), Cmentarz Żydowski (16% goście zagraniczni, 9% krajowi: 12% turyści, a 6% odwiedzający jednodniowi) i obiekty muzealne – zwłaszcza Muzeum Sztuki i Muzeum Włókiennictwa. Signum temporis to duża popularność wśród miejskich (łódzkich) atrakcji centrów handlowo-rozrywkowych (co ma swoje odzwierciedlenie w sposobach spędzania czasu w mieście – wykres 8), w przypadku Łodzi – obok wspomnianej Manufaktury, również Portu Łódź (14% krajowych odwiedzających jednodniowych!) i w mniejszym stopniu Galerii Łódzkiej.

W latach 90. XX wieku główne cele podróży do Łodzi klientów obiektów noclegowych stanowiły w kolejności: sprawy służbowe i szkoleniowo-naukowe (37%), interesy, targi zakupy (30%) oraz turystyka, rozrywka i sport (13%) – Matczak (2002). Badania ankietowe z 2010 i 2009 roku pokazały pewne zmiany w tym zakresie. Wyniki te nie są jednak w pełni porównywalne, ponieważ badania ankietowe objęły także odwiedzających jednodniowych i osoby nocujące poza bazą rejestrowaną, np. u znajomych lub rodziny. Sprawy służbowe – rozumiane jako udział w konferencjach, targach, szkoleniach oraz przyjazdy w celach biznesowych i edukacyjnych wskazało w 2010 roku 25% turystów i 8% odwiedzających jednodniowych oraz 20% gości krajowych i 12% zagranicznych (w roku 2009 odpowiednio 28% i 38%) – wykres 7. Zakupy w Łodzi jako główny cel przyjazdu zadeklarowało 8% gości krajowych i 2% zagranicznych; badania z 2010 roku pokazały jednocześnie, że ten cel dotyczył przede wszystkim odwiedzających jednodniowych (16%) a nie osób nocujących w mieście (1%). W strukturze głównych celów przyjazdu do Łodzi umocniły się w końcu pierwszej dekady XXI wieku udział w wydarzeniach kulturalnych lub sportowych (16% turystów, 22% odwiedzających jednodniowych, przy czym wydarzenia te przyciągały głównie gości krajowych (21%). Wzrosło znaczenie odwiedzin znajomych (20% turystów, 7% odwiedzających jednodniowych) oraz rodziny i miejsc rodzinnych (wykres 7), które jako główny cel przyjazdu podało 17% gości spoza Polski. Sytuację tłumaczy obserwowana w kilku ostatnich latach fala emigracyjna łodzian za granicę, głównie do Wielkiej Brytanii.

Struktura sposobów spędzania czasu podczas pobytu w Łodzi w 2010 i 2009 roku pokazuje dominację zajęć mało aktywnych – wykres 8. Najbardziej popularne jest zwiedzanie miasta i wypoczynek bierny oraz spacery. Zauważalne są różnice w sposobach spędzania czasu między odwiedzającymi Łódź mieszkańcami Polski a gośćmi z zagranicy, którzy częściej korzystali np. z oferty gastronomicznej i kulturalnej miasta, zwłaszcza w 2009 roku (obserwowane różnice nie są wynikiem braku możliwości finansowych – obie grupy podobnie oceniły swoją sytuację materialną – lecz odmiennego modelu spędzania czasu wolnego). Zaakcentowane w celach przyjazdów znaczenie spotkań ze znajomymi ma swoje przełożenie na sposoby spędzania czasu w Łodzi. W 2010 roku 29% gości krajowych i 40% zagranicznych spotykało się w Łodzi ze swoimi znajomymi. Porównując cele przyjazdu do Łodzi z faktycznymi sposobami spędzania czasu w mieście można dostrzec pewne rozbieżności. Korzystne dla miasta jest większe niż planowane (cele – wykres 7) faktyczne (sposoby spędzania czasu – wykres 8) wykorzystanie jego oferty rozrywkowej i gastronomicznej.

Przedstawioną na rys. 6 konstrukcję sylwetki odwiedzającego krajowego i zagranicznego oparto na analizie maksymalnych wskazań w obrębie kategorii jednej cechy. Odwiedzający krajowy był młodym (niecałe 30 lat), aktywnym zawodowo, z wyższym wykształceniem i w swojej ocenie, z dobrą sytuacją materialną mieszkańcem polskiego miasta. Dla co trzeciego gościa z Polski źródłem informacji o Łodzi był Internet, jakkolwiek najważniejsze były dla niego kanały nieformalne – znajomi i rodzina. Przyjazd do Łodzi zorganizował samodzielnie – w towarzystwie, własnym samochodem. Uważa, że Łódź jest warta polecenia jego znajomym. Odwiedzający zagraniczny był przeważnie dobrze wykształconym mężczyzną w wieku około 30 lat, aktywnym zawodowo, o dobrym statusie majątkowym. Swoją wiedzę o mieście czerpał z Internetu, lecz w największym zakresie od znajomych. Przyjazd do Łodzi także zorganizował samodzielnie – podróżował w towarzystwie i głównie samolotem. Częściej niż odwiedzający z Polski korzystał z oferty gastronomiczno-rozrywkowej, chętniej też zarekomendowałby Łódź swoim znajomym jako miasto oryginalne.

Podsumowanie

Pomimo zanotowanego w skali ostatniej dekady wzrostu (bezwzględnej liczby turystów oraz liczby udzielonych noclegów), wielkość ruchu turystycznego nadal nie jest zadowalająca. Maleje średnia długość pobytu w Łodzi (w 2010 r. – 1,85 dnia, w 2000 – 2 dni wśród osób korzystających z rejestrowanej bazy noclegowej). Obserwowana struktura ruchu turystycznego w zakresie m.in. celów odwiedzin, wykorzystania bazy noclegowej, sposobów spędzania czasu w mieście jest typowa dla współczesnego dużego miasta. Jako nowe zjawisko uwidoczniło się zwłaszcza duże znaczenie centrów handlowo-rozrywkowych oraz nowych obiektów rekreacyjnych i sportowych, które generują szczególnie ruch odwiedzających jednodniowych z województwa.

Literatura

Liszewski S. (red.), 2010, *Ruch turystyczny w Łodzi i regionie łódzkim w 2009 roku*, Wyd. OWR Sagalara, Łódź, 163 s.

Włodarczyk B. (red.), 2011, *Ruch turystyczny w Łodzi i regionie łódzkim w 2010 roku,* Wyd. Profesja Druk, Łódź, 189 s.

Matczak A., 2002, *Ruch turystyczny w Łodzi,* [w:] S. Liszewski (red.), *Atlas miasta Łodzi*, Urząd Miasta Łodzi, Wydział Geodezji Katastru i Inwentaryzacji, Łódź, plansza XL.

Spis kartodiagramów i wykresów

1. Pochodzenie terytorialne turystów zagranicznych rejestrowanych w obiektach noclegowych Łodzi w 2010 roku

1A – świat

1B – Europa

(Źródło: dane US w Łodzi)

2. Pochodzenie terytorialne mieszkańców Polski odwiedzających Łódź w 2010 roku – turyści i odwiedzający jednodniowi (Polska w podziale województw)

(Źródło: wyniki badań ankietowych dla ROT WŁ: Włodarczyk B., red., 2011, *Ruch turystyczny w Łodzi i regionie łódzkim w 2010 roku,* Wyd. Profesja Druk, Łódź, 189 s.)

3. Liczba turystów i udzielonych noclegów w rejestrowanych obiektach noclegowych Łodzi w latach 2001-2010

(Źródło: dane GUS)

4. Sezonowość ruchu turystycznego w Łodzi w latach 2009-2010

(Źródło: dane US w Łodzi)

5. Ruch turystyczny w przestrzeni Łodzi w 2010 roku (odwiedzane miejsca)

5A – goście krajowi (Łódź)

5B – goście zagraniczni (Łódź)

(Źródło: wyniki badań ankietowych dla ROT WŁ: Włodarczyk B., red., 2011, *Ruch turystyczny w Łodzi i regionie łódzkim w 2010 roku,* Wyd. Profesja Druk, Łódź, 189 s.)

6. Sylwetka odwiedzającego krajowego i zagranicznego w 2009 i 2010 roku

(Źródło: wyniki badań ankietowych dla ROT WŁ: Włodarczyk B. ,red., 2011, *Ruch turystyczny w Łodzi i regionie łódzkim w 2010 roku,* Wyd. Profesja Druk, Łódź, 189 s.)

7. Główne cele przyjazdu do Łodzi w 2009 i 2010 roku

(Źródło: wyniki badań ankietowych dla ROT WŁ: Włodarczyk B. (red.), 2011, *Ruch turystyczny w Łodzi i regionie łódzkim w 2010 roku,* Wyd. Profesja Druk, Łódź, 189 s.

8. Sposoby spędzania czasu w trakcie pobytu w Łodzi w 2009 i 2010 roku

(Źródło: wyniki badań ankietowych dla ROT WŁ: Włodarczyk B., red., 2011, *Ruch turystyczny w Łodzi i regionie łódzkim w 2010 roku,* Wyd. Profesja Druk, Łódź, 189 s.)